

באר

ה"אור החיים הקדוש"

סדר לימוד ב"אור החיים" הקדוש

כתקנת מורינו הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א

אלימלך בידרמן

שליט"א

כתקנת מורינו הגה"צ רבי

פרשת נח פ"ה

באר ה"אור החיים הקדוש"

פרשת נח פ"ה

סדר לימוד ב"אור החיים" הקדוש כתקנת מורינו הגאון רבי אלימלך בודרמן שליט"א

**אֵלֶּה תּוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ צַדִּיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֵת
הָאֱלֹהִים הַתְּהַלֵּךְ נֹחַ: {ו' ט'}**

אלה תולדות נח. אומרו אלה שיורה על פיסול זולתם. יש מקום לומר שנתכוון לפסול דורו אלא שלא היה צריך להודיע זה שכבר נפסלו ונחתמו לימחות. אכן יתבאר על דרך אומרם ז"ל (ב"ר פ"ט) עיקר תולדותיהם של צדיקים מצות ומעשים טובים ע"כ. דקדקו לומר עיקר ולא הספיק להם לומר שגם מעשים טובים יתייחס להם שם תולדות. לדייק תיבת אלה פירוש אלה הם העיקר לצדיקים ופסל בערכם הבנים המוזכרים בפרשה הקודמת דכתיב ויולד נח וגו'. עוד יתבאר על דרך אומרם ז"ל (ב"ר פ"ט) וזה לשונם נח אומר למשה אני גדול ממך ומשה אומר לו אתה הצלת עצמך ולא היה בכך להציל את דורך ע"כ. והוא אומר אלה תולדות נח, נח לבד, ושלל זולתו כי לא היה בו תועלת לבני דורו ולא הועילו זכיותיו אלא לו לעצמו, ובוזה מתיישב כפל נח. גם אומרו בדורותיו, לומר שלא הועיל כלום להטיב לדורותיו להחזירם למוטב כי אם הוא לבדו ובניו שהם ענף ממנו ובשמו נכללים. עוד ירצה להגדיל שבח נח כי יחיד הוא בשבח זה ממה שלפניו כי הגם שקדמוהו צדיקים היו לומדים מוסר השכל מבני הדור הצדיקים מה שאין כן נח שכל דורותיו הגם שהיו רשעים היה צדיק, וכנגד פרט זה אמר אלה לשלול מה שלפניו שאינם בערכו:

עוד יתבאר כל הכתוב על זה הדרך, אלה תולדות נח וגו', פירוש אלה סדר תולדותיו מה שהוליד מהטובות באמצעותו. א', נח, והוא על דרך אומרם ז"ל בב"ר (פ"ט) וז"ל בשעה שברא הקב"ה האדם השליטו על הכל, פרה היתה נשמעת לחורש תלם וכו', מרדו בו וכו', כיון שבא נח וכו', ריש לקיש אמר קודם נח היו המים עולים ומציפין אותם מקבריהן כיון שבא נח נחו וכו', ע"כ. זה הוא שמונה בסדר תולדותיו באומרו פעם ב' נח. תולדות שנית, איש, פירוש היותו איש אדמה והוא על דרך אומרם ז"ל (פנמואל נחמקס) ומעצבון ידינו עד שלא בא נח לא היה להם כלי מחרישה והוא הכין להם וכו', ע"כ. והוא שרמז בתיבת איש. ג', צדיק, רמז כי הוא יסוד העולם על דרך אומרם (משנ"י) וצדיק יסוד עולם שאילו לא היה הוא לא היה העולם במציאות והיה הכל כלא היה במבול ובו יסד ה' עולמו. ד', תמים, על דרך אומרם ז"ל בחולין דף ו' (נחמקס קטז. ע"ז) וזה לשונם צדיק במעשיו תמים בדרכיו, ופירש"י ז"ל, בדרכיו, עניו ושפל רוח, ע"כ. זה יגיד עוצם אישורו שאפי' בדורותיו הרעים את כולם היה עניו

וכו', והוא לפנים משורת הדין כי שורת הדין נותנת עם חסיד וגו' ועם עקש וגו', והוא לא כן עשה. ועוד שאפילו בעיני דורותיו הוכר היותו עניו והוא אומרו תמים בדורותיו. ואמר לשון רבים להגיד מעלתו, והנה כל אדם ישיג הכרת ג' דורות הא' דור אביו וב' דורו וגו' דור בניו והגיד הכתוב כי בכלם היה הוא מסוים. והגם שהיה מתושלח זה הוא לבדו נשאר מיתר הראשונים שלפני פניו. ה', את האלהים וגו', פירוש שגם עם ה' הנהיג נייחא ומנוחה, והוא על דרך אומרם ז"ל (ב"ר פ"ט) וזה לשונם ר"א אומר על שם קרבנו נקרא שנאמר וירח ה' את ריח הניחוח ע"כ. ולזה חזר לומר פעם ב' נח ולא הספיק במה שהזכירו בתחלת הפסוק, ואמר לשון הליכה כי כן יאמר גם על הנהגה הטובה כדרך אומרם (פ"ט ז) והלכת בדרכיו. ודקדק לומר התהלך לומר בתמידות היה מרצה קונו יתברך וקרבתו יוכיח על הכלל. ובוזה נתישבו כל הדקדוקים. גם אומרו אלה כי אין בקודמים כיוצא בתולדותיו:

**וַיִּזְכֹּר אֱלֹהִים אֶת נֹחַ וְאֵת כָּל הַחַיָּה וְאֵת כָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר
אִתּוֹ בַּתֵּיבָה וַיַּעֲבֵר אֱלֹהִים רוּחַ עַל הָאָרֶץ וַיִּשְׁכּוּ הַמַּיִם: {ח' א'}**

ויזכור אלהים את נח וגו'. טעם שלא הספיק זכרונו של נח והוסיף לומר ואת כל החיה. אולי כי להודיע בא גם כי לצד החיה והבהמה אשר אתו לבד יספיק לזכור ופירוש הדברים בדרך לא זו אף זו:

עוד ירצה על זה הדרך ויזכור אלהים את נח גם זכר כל הטורח והעול אשר עליו מהבהמה והחיה וגו' אשר אתו בתיבה וחמל עליו. גם בזה כלל רמז לצרה שמצאתו לנח (פנמואל) מארי אשר הכישו ונסתכן בתיבה לרוב תוספת טרדתו וכו'. גם מניעת רפואה למחלתו, נמצאת אומר כי עיקר הזכרון הוא לנח:

ויעבר אלהים רוח וגו'. הכוונה היא להודיע כי ה' צוה על המים להתגבר כאשר צוה עליהם בששת ימי בראשית (א"י) ישרצו המים כמו כן צוה להם כאן לנהוג בתגבורת, ולזה תמצא שאחר שנמחה כל היקום אמר הכתוב ויגברו המים וגו' והוא ללא צורך כי כבר נמחה אפילו גולמי הנבראים, והטעם הוא כי המים היו עסוקים במצותם אשר גזר עליהם ה' ואין להם לדרוש דרשות למנוע התגבורת אחר שנמחה כל היקום עד שזכר ה' לנח ואז צוה למים להיות נחים מתגבורתם והוא אומרו ויעבר אלהים רוח חסד ורחמים ונמתקו גבורות המים,

באר ה"אור החיים הקדוש"

פרשת נח פ"ה

הפלגה מה היא דעתם בבנות העיר והמגדל, שאם טעמם הוא בפרט מפרטי הכפירה לא נודע אופן הכפירה, גם לא היה ה' מספיק להענישם בהפיץ אותם לבד, ועוד צריך לדעת אומרו לא יבצר מהם כי ח"ו כמעט יבא הטועה לטעות בה, ועוד מה הוא כוונת הכתוב שכתב לנו ענין בנין העיר בפרטים המגונים, והלא ארז"ל כי מרצון ה' היה שיתעסקו בבנין העולם, ואפשר כי להיות שכאשר ברא הקב"ה עולמו בראו שיהיה שלישי ישוב ושליש מדבר, ותמצא הן היום כמה מקומות של ישוב שאם תסמוך אותם אחת אל אחת לא יהיה אפילו חלק ממאה בשליש ישוב הנזכר ויהיה הכל מדבר. אלא להיות שהעיירות והכרכים בין עיר לעיר חלק קרוב ובני העולם עוברים ושבים מזו לזו בזה יחשב הכל בין העיירות בין מה שביניהם ישוב ובצירוף הכל תמצא שלישי ישוב, ולזה נאמר היתה כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים רצו שיהיו כולם מקובצים במקום אחד ולא יתפזרו אנה ואנה ושיהיה מקום אחד ישוב דוקא ולזה בנו העיר להם פירוש עיר אחת לכולם, ולחששת שמא יתפזרו באורך העולם וילך אחד מהם אנה ואנה עשו המגדל להיות להם לסימן שזהו מקומם אשר נקרא שם עליו וגם להכיר המקום מרחוק אשר יהיה שם ובא יבא לאות המגדל וזהו אומרו פן נפוץ על פני כל הארץ שלא רצו להיותם נפזרים וכלים זעיר שם זעיר שם, ולזה אמר ה' כי הדבר הזה איננו נכון בעיניו והוא דבר שיכולים להשיגו להיותם בעלי בחירה ורצון במעשה הגשמי, ולזה גזר אומר להפר עצתם ולבלול שפתם שאז בהכרח יהיו נפרדים וכל אחד יבקש לו מקום וזשה"כ ומשם הפיצם ה' על פני כל הארץ, וזה הוא עד נאמן לפירושו שכונת ה' שיהיו ממלאים כל העולם ובוה נעשה שלישי העולם ישוב לסיבה נודעת לו יתברך שמו, ויש בזה סוד כידוע ליודעי חן, וכמעט יהיה דומה למקצץ בנטיעות ומפנים השפעה ממקום למקום. ורבותינו זכרונם לברכה דרשו דרשות הרבה ואין המקרא יוצא מידי פשוטו:

והוא שתרגם אונקלוס וישוכו המים ונחו מיא שלא התגברו
עוד:

וַיִּסְכְּרוּ מַעֲיִנַת תְּהוֹם וְאַרְבַּת הַשָּׁמַיִם וַיִּכְלֵא הַגֶּשֶׁם מִן הַשָּׁמַיִם: {ח'ב}

{ב} ויסכרו מעינות וגו'. רמז הכתוב דרך הגשמים ותגבורתם כי כשהמים יורדים למטה בהכרח המים התחתונים עולים כנגדם ולא ימצא זה בלא זה והוא שאמר הכתוב ויסכרו וגו' ויכלא הגשם כי ב' מימות אלו משמשים כאחד, וכן הוא בדבריהם ז"ל (פענים כס): אין טיפה יורדת מלמעלה אלא אם כן טפיים עולים כנגדה מלמטה וכו':

וַיִּשְׁבוּ הַמַּיִם מֵעַל הָאָרֶץ הַלֹּף וְיָשׁוּב וַיִּחְסְרוּ הַמַּיִם מִקְצָה חֲמִשִּׁים וּמֵאֵת יוֹם: {ח'ג}

ויסכו המים וגו'. פירוש נמשכים ושבים המים שהיו בנמצא לים אוקיינוס, ואומרו ויחסרו המים פירוש שהיו נחסרים מעצמן כדרך מים בולעים מים (כ"י י"ג) ואומרו מקצה חמשים וגו' פירוש ענין זה ששבו המים וחסרו היה בסוף ק"נ יום לירידת המבול:

וְהַמַּיִם הָיוּ הַלֹּף וַחֲסוֹר עַד הַחֲדָשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֲשִׂירֵי בָּאָחַד לַחֲדָשׁ נִרְאָה רֵאשִׁי הַיָּמִים: {ח'ה}

והמים היו סלון וחסור. פירוש חלק מהם הלון וחלק מהם חסור עד וגו', ועיין מה שכתבתי בפסוק שלפני זה:

וַיְהִי מִקֵּץ אַרְבָּעִים יוֹם וַיִּפְתַּח נֹחַ אֶת חַלּוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה: {ח'ו}

ויהי מקץ וגו'. צריך לדעת מנין ידע זמן שיכול לפתוח חלון התיבה ולא חש לטביעה במים פן יקראנו אסון. ואולי שהובטח שאין יותר משנים עשר חדש. עוד ממה שהכין צורכי אכילה ומן הסתם הכין לזמן מוגבל ומזה ידע שיעור אשר יהיה שמור בתיבה:

וַיְהִי כָל הָאָרֶץ שְׁפָה אַחַת וּדְבָרִים אַחָדִים: {י"א א}

ויפי כל הארץ שפה אחת וגו'
יש לתת לב לתור בענין דור

בברכת א געזונטן וינטער
לימוד אור החיים הק'
מסוגל להינצל ממחלות זמנינו

לעילוי נשמת
הרה"ח ראובן בן הרה"ח ישראל עוזר קליין זצ"ל
נלב"ע בחג השבועות תשע"א